

-ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ-

**о реализацији мјера за побољшање услова пословања у пољопивредној
производњи и прехранбеној индустрији Босне и Херцеговине**

Министарство спољне трговине и економских односа

**Сарајево
2011. година**

Садржај:

I Годишњи преглед активности о реализацији мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине	3
1. Увод.....	3
2. Реализоване мјере.....	4
3. Активности на извршењу осталих мјера.....	6
II Табеларни приказ реализације мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине.....	10

I Годишњи преглед активности о реализацији мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине

1. Увод

Приједлогом мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине, Министарство спољне трговине и економских односа, по први пут, утицало је на политике које могу да донесу, како у краткорочном периоду, тако и у дужем временском року, конкретне економске ефекте, а за чију имплементацију су задужене именоване институције са утврђеним роковима извршења. Прихватајући наведене мјере од стране Парламентарне скупштине БиХ, створили су се услови за ажурније реаговање надлежних институција у циљу рјешавања низа проблема с којима се сусрећу пољопривредни произвођачи и прерађивачи у Босни и Херцеговини.

У протеклом периоду Савјет министара БиХ, на 136. сједници, одржаној 02. новембра 2010. године, размотрио је и усвојио шестомјесечни Извјештај о реализацији мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине, са закључком:

„ Задужене су све институције надлежне за извршење мјера да Министарству спољне трговине и економских односа редовно достављају ажуриране извјештаје о реализацији мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине“.

О наведеном закључку Министарство спољне трговине и економских односа обавијестило је надлежне институције дана 08. новембра 2010. године, напомињући мјере за које су надлежни, те о шестомјесечном извјештају информисало Комисију за спољну трговину и царине Парламентарне скупштине БиХ.

Надаље, у циљу израде опширнијег и свеобухватног годишњег прегледа имплементације мјера, затражени су, дана 20. децембра 2010. године, те 25. марта 2011. године, појединачни извјештаји од именованих институција, према прописаним надлежностима и задужењима. Кључни проблеми у изради годишњег извјештаја огледају се у чињеници да достављени појединачни извјештаји надлежних институција су различитог квалитета или нису достављани на вријеме, а у неким случајевима нису уопште, уз изузетке за поједине институције, односно за поједине мјере. Неки од узрока оваквог стања су низак ниво преданости институција на спровођењу мјера, те недостатак капацитета у највећем броју институција.

И поред наведених проблема, на основу достављених информација о имплементацији усвојеног документа, Министарство спољне трговине и економских односа израдило је годишњи преглед реализованих активности и дјелимично извршених мјера за које је потребан дужи временски период остварења.

2. Реализоване мјере

У протеклом периоду од годину дана, кроз дјеловања надлежних институција, учињен је значајан напредак у реализацији усвојених мјера, и тиме створен основ за јачање привреде Босне и Херцеговине и њену снажнију улогу на тржишту других земаља.

У циљу побољшања, смањења дефицита, те израде одговарајућих политика за побољшање услова пословања домаће производње, на приједлог Министарства спољне трговине и економских односа, Савјет министара БиХ је, на 130. сједници, одржаној 19. августа 2010. године, усвојио и размотрио документ „Производно-потрошни и спољнотрговински биланси за 2009. годину“ којим се стиче цјелокупан увид у трговински промет (увоз/извоз) Босне и Херцеговине. На тај начин створена је база за израду реалних и ефикаснијих политика за побољшање услова пословања домаће производње, те извршене **мјере број 1. и 2.** предметног приједлога.

Реализација низа захтјева босанскохерцеговачких произвођача из различитих области пољопривредне производње и прераде резултовали су доношењем нове и/или измјенама и допунама постојеће легислативе БиХ.

С тим у вези, на приједлог Министарства спољне трговине и економских односа Савјет министара БиХ је, на 106. сједници, одржаној 03. децембра 2009. године, донио Одлуку о допунама Одлуке о утврђивању количина тарифних квота, с којом се жели утицати на нерегуларност квота машинског и искоштеног меса. Одлуком је регулисано питање тарифних квота комада без костију и кланичних производа од кокоши врсте *Gallus domesticus* у блоковима и смрзнутим комадима, те су захтјеви компанија које се баве перадарском производњом у БиХ у већем дијелу усвојени. Покретањем процедуре доношења наведене Одлуке на Савјету министара БиХ представља извршење **мјере број 4.**

Један од најважнијих сегмената везаних за заштиту домаће производње од прекомјерног увоза представљен је **мјером број 6.** која се односи на измјену и допуну прописа у циљу поједностављења процедуре и поступака доказивања и предлагања мјера заштите. На приједлог ресорног министарства Савјет министара БиХ је, на 101. сједници, одржаној 13.01. 2010. године, донио Одлуку о измјени и допуни Одлуке о мјерама заштите домаће производње од прекомјерног увоза и Одлуку о измјени и допуни Одлуке о поступку и начину утврђивања антидампиншке и компензаторне дажбине. Усвојене Одлуке објављене су у „Службеном гласнику БиХ“, број 16/10.

Надаље, у циљу заштите домаће производње, те у складу са захтјевима босанскохерцеговачких произвођача и прерађивача, на Парламентарној скупштини

БиХ, на 71. сједници Представничког дома, одржаној 03. и 10. 02. 2010. године и на 43. сједници Дома народа, одржаној 23.02. 2010. године, размотрен је и усвојен Закон о измјенама и допунама Закона о царинској тарифи БиХ. Наведени Закон објављен је у „Службеном гласнику БиХ“, број 14/10, чиме је извршена и **мјера број 5**.

Уз измјену Закона о царинској тарифи, Министарство спољне трговине и економских односа у сарадњи са надлежним институцијама израдило је допуну Закона о царинској политици, која је утврђена **мјером број 19**. Након завршене парламентарне процедуре разматрања и усвајања наведеног Приједлога, Закон је објављен у „Службеном гласнику БиХ“, број 54/10 и ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања.

Неопходно је напоменути да је у току израда новог Закона о царинској политици, чији Нацрт израђује Министарство спољне трговине и економских односа у сарадњи са надлежним институцијама и уз подршку Twining пројекта.

Такође, од стране Министарства спољне трговине и економских односа покренута је иницијатива за допуну Закона о акцизама у циљу ослобађања репроматеријала од додатних дажбина (плави дизел, минерално ђубриво, сјеме и садни материјал итд.) према надлежном министарству за имплементацију наведеног Закона, односно према Министарству финансија и трезора БиХ.

Иницијатива за покретање наведене процедуре упућена је, у више наврата, али одговор о даљем раду на допунама закона није услиједио. С покретањем иницијативе, како и гласи наведена **мјера број 20**, надлежности Министарства спољне трговине и економских односа су испуњене.

Након усвајања Закона о дувану Босне и Херцеговине од стране Парламентарне скупштине БиХ и његовог објављивања у „Службеном гласнику БиХ“, број 32/10, приступило се изради подзаконских аката овог Закона. У циљу израде аката, те остварења **мјере број 21**. овог Приједлога, ресорно Министарство у сарадњи са надлежним ентитетским институцијама и Брчко Дистриктом БиХ, спровело је законску процедуру израде Приједлога правилника о условима за производњу дувана, Приједлога правилника о мјерилима процјене дувана у листу и Приједлога правилника о условима за обављање дјелатности откупа и обраде дувана. Наведене подзаконске акте након разматрања и усвајања, доноси Савјет министара Босне и Херцеговине. Након израде и прикупљања потребних мишљења на Приједлоге правилника, исти су упућени у процедуру разматрања и усвајања на Савјет министара БиХ. Поред наведених Приједлога подзаконских аката, на основу члана 36. и члана 37. Закона о дувану Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 32/10) ресорно Министарство у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта БиХ, израдило је Правилник о регистровању и условима за обављање дјелатности прераде и производње дуванских производа, Правилник о разврставању цигарета и маркама и Правилник о садржају образаца и начину вођења регистра који су упућени у процедуру разматрања и потписивања од стране министра.

Поред мјера које се односе на законодавни, базни дио стварања услова за напредовање привреде у Босни и Херцеговини, значајан корак остварен је у области побољшања постојећег ИТ система који користи гранична ветеринарска инспекција ради брже и ефикасније размјене информација, докумената и провјере пошилики, означеној као

мјера број 17. Сваком граничном ветеринарском прелазу омогућено је да има интернет конекцију и кроз електронско испуњавање обрасца тзв. ZVUD-а сви гранични ветеринарски прелазни су увезани у један систем не само са Канцеларијом за ветеринарство већ и са представницима увозника-шпедитерима. На основу ових информација, у сваком моменту се може провјерити колико је пошиљки прегледано у току дана на сваком прелазу појединачно, колико има најављених прегледа за наредни дан, каква је структура увоза и други подаци.

Како је раније наведено, циљ реализације мјера представља и пружање помоћи босанскохерцеговачким произвођачима и прерађивачима, те су током 2010.године у просторијама МСТЕО у сарадњи са Спољнотрговинском комором БиХ одржана три одвојена састанка с представницима већих трговачких ланаца на тему: „Учешће домаћих производа у већим тржним центрима на територији БиХ“. Резултат ових састанака био је успостављање сарадње између произвођача и тржних центара. Неке од њих су и договори између Interex-а CDE ВиН и произвођача на територији Босне и Херцеговине, о пласману домаћих производа, затим пројект у тржном центру Меркатор под називом „100% домаћа зимница“, као и многи други успостављани контакти и између тржних центара и домаћих произвођача. С циљем наставка успјешне сарадње у новембру одржан је још један састанак на исту тему гдје су представници трговачких ланаца упознали присутне са континуираном сарадњом са домаћим произвођачима, а неке од њих су и пројекат под називом „Наша башта“ у Меркатору, затим пласирање домаћих производа под окриљем робне марке у Конзуму и Тушу, као и могућности пласирања босанскохерцеговачких производа у овим тржним центрима и ван територије Босне и Херцеговине, што уједно представља и реализацију **мјере број 14.**

3. Активности на извршењу осталих мјера

У периоду од годину дана, направљен је значајан помак у активностима за реализацију мјера од стране надлежних институција, а које су везане за дужи рок остварења. Укратко ћемо се осврнути које су то мјере, док је опширнији приказ представљен у „Табеларном прегледу реализације мјера“.

Једно од најважнијих питања у цјелокупном развоју БиХ представља акредитација лабораторија, те признање сертификата о квалитету у оквиру ЦЕФТА земаља. Напредак у овој области, прописаној **мјером број 12.** пружиле су Управа БиХ за заштиту здравља биља и Канцеларија за ветеринарство БиХ, те поједини сектори ресорног министарства кроз покретање процедуре преговарања ради потписивања уговора за међусобно признавање листе лабораторија и сертификата о квалитету у оквиру ЦЕФТА земаља.

Такође, у оквиру реализације наведене мјере неопходно је навести реализацију усвојене Мапе пута с циљем стварања услова за извоз производа животињског и биљног поријекла, са конкретним роковима и извршиоцима, а чија се потпуна реализација очекује током 2011.године.

Друге мјере чија је реализација у надлежности Управе БиХ за заштиту здравља биља, те Канцеларије за ветеринарство доживјеле су висок степен реализације. То се односи на **мјере број 9., 10. и 11.** о успостављању фитосанитарне инспекције на основу Закона

о заштити здравља биља, те обезбјеђењу одговарајућих услова за инспекцијску ветеринарску контролу на граничним прелазима ради осигурања увоза здравствено исправних и квалитетних производа и осигурању задовољавајућег здравственог статуса популације животиња у Босни и Херцеговини када се ради о болестима.

Управа БиХ за заштиту здравља биља такођер је извјестила о реализацији **мјере број 18.** која се ближи својој коначној реализацији. Наиме, Инспекторат ФБиХ није имао потпуно ријешено питање стручне подршке из области ИТ, па тиме није могао адекватно одговорити на све захтјеве у вријеме трајања самог Пројекта SPIRA, као што је то случај и у Инспекторату РС. WB је прихватила одлуку Инспектората као и понуђено рјешење које је дао Инспекторат ФБиХ. ПИУ ФБиХ покренуо је активности, да у сарадњи са Инспекторатом испитају понуђено рјешење које ће довести до крајњег циља, односно до реализације информационог система за Инспекторат који ће дјеловати у склопу свеобухватног информационог система у пољопривреди.

У том циљу Инспекторат ФБиХ је покренуо и завршио активности поводом куповине система. Такође, ARDP Пројекат финансираће активности које требају систем да доведу у пуну функцију и тиме да остваре крајњи циљ, а то је размјена података како са институцијама инспекцијског надзора, тако и са осталим институцијама и Управом БиХ за заштиту здравља биља. У току је техничка реализација наведених активности уз помоћ ИТ консултанта ангажованог из пројекта ARDP које ће помоћи Инспекторату ФБиХ развити IMS у пуном капацитету, чиме би се зацртана мјера испунила у потпуности.

У циљу спровођења и стриктне примјене прописа и процедура за утврђивање царинске вриједности и приликом царинења увозних роба у БиХ за производе: житарице, воће, поврће, млијеко и млијечни производи, месопрерађевине, мед, воду и пиво, а што је регулисано **мјером број 3.** Министарство спољне трговине и економских односа је током 2010. године са представницима Управе за индиректно опорезивање БиХ покренуо разговор на тему „Царинска вриједност, количина и идентитет роба“ у циљу олакшања промета роба са Републиком Македонијом. Представници УИО БиХ су скренули пажњу на комплексност тог проблема за који је потребно урадити детаљне анализе, те су договорене даље активности за 2011. годину.

У циљу имплементације **мјере број 13.** која се односи на израду Стратегије робних резерви, успостављена Радна група је у протеклом периоду, а имајући у виду надлежности у овој области одржала 7 састанака и Округли сто. РГ је усвојила Листу активности за израду Нацрта Акционог плана за робне резерве у Босни и Херцеговини као полазну основу уз могућност даље надоградње и проширивања током имплементације FAO пројекта. У октобру 2010. године FAO је одобрио TSP пројекат 3302 „Помоћ у развоју Стратегије робних резерви у храни у Босни и Херцеговини“. У децембру 2010. године започела је имплементација пројекта и одржан је Округли сто са учешћем FAO експерата, чланова РГ за робне резерве и другим заинтересованим странама. Урађен преглед садашњег стања, легислативе и надлежности у области робних резерви. Од 2011. године отпочело се са FAO радионицама, те ће се у мају 2011. године финализовати FAO пројекат и приступити изради Нацрта Акционог плана. Измјенама Плана ова је активност предвиђена да се заврши у новембру 2011. године. По усвајању ДЕП Стратегије приступило би се и изради свеобухватне Стратегије за

робне резерве у Босни и Херцеговини (2011-2013) чиме би се обезбиједио услов надлежности МСТЕО у овој области.

Како би одговорили захтјевима процеса хармонизације мјера подршке произвођачима на територији цијеле БиХ предложеном **мјером број 15**. Министарство спољне трговине и економских односа је у протеклом периоду иницирало и организовало низ састанака техничког тима за хармонизацију, те подстицало и помагало учеснике у овом процесу у оквиру надлежности које су му додијелење. У периоду октобар – децембар 2010. и јануар – март 2011. године, одржано је неколико састанака на ову тему, али су урађене и значајне активности техничке и аналитичке подршке овом процесу. Одабране су двије теме, производња млијека и меса ради свог изузетног значаја у пољопривреди БиХ, те је договорена хармонизација мјера подршке произвођачима млијека између ентитета РС и ФБиХ. У том контексту Сектор је припремио и документ/план активности на хармонизацији мјера подршке произвођачима у 2011. години. Овај план ће се представити члановима техничког тима на првом наредном састанку. Такође су започети послови на изради свеобухватне анализе подршке производњама у БиХ чији би се резултати користили у наставку овог процеса. У погледу дијела дефинисања коефицијената за одређивање комерцијалних и некомерцијалних газдинстава, оба ентитета су утврдила критеријуме који ће се користити за ову сврху и који ће се примјењивати од ове године.

У претходном периоду, у циљу извршења **мјере број 16**. техничку подршку члановима Радне групе „Привремени одбор за успостављање система мониторинга и евалуације за сектор пољопривреде, исхране и руралног развоја (РГ за М&Е)“, пружили су експерти пројекта ЕК „Јачање капацитета за програмирање руралног развоја у БиХ (ЗР-ВНРД пројекат)“. Подршка ЗР-ВНРД пројекта огледала се првенствено у едукацији, чланова поменуте радне групе. У оквиру ЗР-ВНРД пројекта организована су III модула обуке у којој су поред чланова РГ за М&Е учествовали и чланови Техничког тима за хармонизацију мјера руралног развоја. Такође, у оквиру активности ЗР-ВНРД пројекта израђен је Нацрт приједлога структуре Одбора за мониторинг БиХ и Нацрт евалуационог оквира за мјере руралног развоја (које су у процесу хармонизације) БиХ.

Надаље, у циљу руралног развоја, те остварења **мјере број 24**. двије већ хармонизоване мјере (1. Улагања у производњу млијека, 2. Развој руралних заједница/ LEADER LAG) су унапријеђене. Постигнут је договор са корисницима о развоју нове, треће мјере, која ће подржати развој руралне мале техничке инфраструктуре. Овај процес је започет и планирано је да буде завршен у мају 2011. године.

Разрађују се и три техничка кратка описа (за подмјере - Улагања у газдинства која се баве производњом млијека (мљекарска газдинства); Унапређење професионалних вјештина и стручности особа укључених у мљекарску производњу у БиХ, путем циклуса специјализоване обуке; LAG мјера типа LEADER), у циљу унапређења њиховог садржаја и релевантности за нацрт оквира програма руралног развоја. Корисници су постигли договор у вези са израдом нове мјере која ће боље одразити потребе руралних заједница као и договор који су интересне групе постигле, о хармонизацији за заједнички оквир програма руралног развоја у Босни и Херцеговини. Мјере су унапријеђене, у оквиру доступних информација и података са којима се може образложити њихово будуће коришћење и прилагођавање стриктнијим захтјевима

Европске уније, када за то дође вријеме. Овакав преокрет у одлуци о једној од мјера довео је до тога да пројекат ЗРВНHRD (подршку пружа ЕУ Пројекат „Јачање капацитета за програмирање руралног развоја БиХ“) започне детаљнији преглед и разраду њеног финалног облика.

Развој техничких кратких описа пилот мјера и прилагођавање за пробно коришћење у ентитетима /Брчко Дистрикту - Пилот хармонизовани кратки технички описи у оквиру хармонизације за 1. Улагања у мљекарска газдинства, 2. Формирање LAG-ова, 3. Развој техничке инфраструктуре. Консултант се концентрисао на израду техничких описа у складу са смјерницама ЕУ оквира за програмирање и током многобројних консултација са корисницима. Овај рад захтијева комплексан приступ у дизајнирању техничких описа за које се очекује да испуне потребе и очекивања различитих корисника у процесу програмирања.

Посљедња **мјера број 25.** али и не мање битна мјера односи се на успостављање тијела и структуре за преузимање IPARD фондова. Радне групе у току претходних годину дана рада нису постигле консензус око изгледа/организације будуће IPARD структуре у БиХ. Највећи проблем у читавом процесу је неразумијевање регулатива ЕУ, повлачење питања надлежности за које чланови радне групе у најмању руку нису компетентни, као и различито тумачење надлежности над процесом европских интеграција и пољопривреде у БиХ. Ипак за сада су урађена два приједлога која су поприлично удаљена један од другог. У оквиру активности веаних за техничку подршку формирању IPARD Управљачког одбора експерти пројекта „Јачање капацитета за програмирање руралног развоја у БиХ (ЗР-ВНHRD)“, припремили су „Предлог концепта Управљачког тијела“. Радна група за успостављање управљачког одбора као државног тијела одговорног за управљање IPARD програмом, у другој половини 2010. године је радила са смањеним интензитетом због измјена чланства РГ која је настала као посљедица кардровских промјена унутар надлежних институција.

Поред мјера чија имплементација се захтијева на нивоу државних органа, **мјере под бројем 22. и 23.** су у надлежности ентитета Босне и Херцеговине. У складу са извјештајима ентитетских министарстава пољопривреде одређена усклађеност ентитетских Закона о пољопривреди са Законом о пољопривреди на државном нивоу извршена је у протеклом периоду уз потребу додатних измјена које су предвиђене Планом рада Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС за 2011.годину, док је Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства ускладило свој Правилник о регистру пољопривредних газдинстава и регистру клијената са Одлуком о хармонизованим регистрима пољопривредних газдинстава и регистра клијената БиХ, међутим Одлука о регистрима пољопривредних газдинстава и регистра клијената БиХ још није усвојена. Надаље, приоритетно ажурирање и усвајање Оперативних програма ентитета и Брчко Дистрикта БиХ у циљу имплементације Стратешког плана БиХ за хармонизацију пољопривреде, исхране и руралног развоја 2008-2011 спроводи се кроз Стратегију развоја пољопривреде и Стратешки план руралног развоја на основу којих су донесена два Акциона плана за реализацију истих у Републици Српској и који се у већини активности поклапају са Оперативним програмом у циљу имплементације Стратешког плана БиХ за хармонизацију пољопривреде, исхране и руралног развоја. Оперативни програм Федерације БиХ за реализацију обавеза из Споразума о стабилизацији и придруживању

за област пољопривреде, исхране и руралног развоја (за период 2008-2011) и имплементацију Стратешког плана БиХ за хармонизацију пољопривреде, исхране и руралног развоја је половином 2010.године ажуриран у дијелу који се односи на временски период, тако да је период спровођења планираних активности пролонгиран до краја 2012. године и у плану је покретање нове процедуре за усвајање овог документа од стране Федерације Босне и Херцеговине.